

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Vabariigi Valimiskomisjon
määrus
algtekst-terviktekst
20.03.2009
06.03.2014
RTL 2009, 26, 330

Hääletamise korraldamise ning hääletamis- ja valimistulemuste kindlakstegemise kord Euroopa Parlamendi valimistel

Vastu võetud 30.01.2009 nr 2

Määrus kehtestatakse [Euroopa Parlamendi valimise seaduse](#) (edaspidi *seadus*) § 13 lõike 4 punkti 6 alusel. Käesolevas määruses on sätestatud hääletamise kord Eestis ning rahvusvahelistes ja välisriigi vetes asuvatel Eesti riigilippu kandvatel laevadel (edaspidi *laev*), samuti hääletamistulemuste ja valimistulemuste kindlakstegemise kord.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Valimisjaoskond

- (1) Valimisjaoskonnad on alalised. Euroopa Parlamendi, Riigikogu ja kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel ning rahvahääletusel korraldatakse hääletamine samades valimisjaoskondades.
- (2) Valla- või linnavalitsus moodustab hääletamise korraldamiseks valimisjaoskonnad oma määrusega. Varem vastuvõetud sellekohast määrust võib valla- või linnavalitsus muuta hiljemalt 50. päeval enne valimispäeva, pärast nimetatud tähtpäeva üksnes erakorralistel juhtudel.
- (3) Valla- või linnavalitsus määrab vähemalt ühe valimisjaoskonna, kus valijad saavad hääletada väljaspool oma elukohajärgset valimisjaoskonda.
- (4) Valla- või linnavalitsus määrab vallas või linnas (Tallinnas igas linnaosas) valimisjaoskonna, kus saavad hääletada valijad, kelle elukoha andmed selles vallas või linnas on Eesti rahvastikuregistrisse (edaspidi *rahvastikuregister*) kantud valla või linna, Tallinnas linnaosa täpsusega.
- (5) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud määruse muudatustest teavitab valla- või linnavalitsus viivitamata Vabariigi Valimiskomisjoni ja rahvastikuregistri vastutavat töötajat. Valla- või linnavalitsus avalikustab valimisjaoskondade andmed enne valimisi ning maakonna valimiskomisjon, Tallinna ja Tartu linna valimiskomisjon (edaspidi *maakonna valimiskomisjon*) eelhääletamise algusele eelneval nädalal.

§ 2. Jaoskonnakomisjon

- (1) Hääletamist valimisjaoskonnas korraldab kohaliku omavalitsuse volikogu poolt hiljemalt 20. päeval enne valimispäeva moodustatud jaoskonnakomisjon.
- (2) Jaoskonnakomisjoni asjaajamise ja tehnilise teenindamise tagab valla- või linnavalitsus.
- (3) Jaoskonnakomisjoni ülesanne on korraldada hääletamine, teha kindlaks hääletamistulemused valimisjaoskonnas ning täita muid seadusest tulenevaid ülesandeid.

§ 3. Hääletamis- ja valimistulemuste kindlakstegemine maakonna valimiskomisjonis ning Vabariigi Valimiskomisjonis

Hääletamistulemused maakonnas, Tallinnas ja Tartu linnas teeb kindlaks maakonna valimiskomisjon. Üleriigilised hääletamis- ja valimistulemused teeb kindlaks Vabariigi Valimiskomisjon.

2. peatükk

HÄÄLETAMISE ETTEVALMISTAMINE

§ 4. Nõuded hääletamisruumile

(1) Hääletamine valimisjaoskonnas korraldatakse hääletamisruumis, mille valla- või linnavalitsus on määranud käesoleva määruse § 1 lõikes 2 ettenähtud korras, välja arvatud juhtudel, kui seaduse alusel võib hääletamist korraldada väljaspool hääletamisruumi.

(2) Hääletamiseks valimispäeval ja eelhääletamise päevadel võib määrata erinevad hääletamisruumid. Samal eelhääletamise päeval ei või korraldada hääletamist mitmes erinevas hääletamisruumis.

(3) Hääletamisruumi asukoht märgitakse valijale saadetavale valijakaardile.

(4) Hääletamisruumis on hääletamisedelite väljaandmise kohad, hääletamiskabiinid ja hääletamiskast.

(5) Hääletamisedelite väljaandmise koht tähistatakse nii, et valija näeks, kelle poole tuleb hääletamisedeli saamiseks pöörduda.

(6) Hääletamisruumis peab olema piisavalt hääletamiskabiine, et nende kasutamisel ei tekiks järjekorda.

(7) Hääletamisruumis, kus korraldatakse eelhääletamist väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda, on eelhääletamise ajal eraldi hääletamiskast väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletavate valijate jaoks.

(8) Hääletamisruumis pannakse välja kandidaatide koondnimekiri.

§ 5. Kord hääletamisruumis

(1) Jaoskonnakomisjon valmistab hääletamisruumi hääletamiseks ette, tagab käesoleva määruse §-s 4 sätestatud nõuetest kinnipidamise ning peab seal korda. Jaoskonnakomisjoni liikme seaduslikud suulised korraldused on kohustuslikud kõigile hääletamisruumis viibivatele isikutele.

(2) Hääletamisruumis ja ruumides, mille kaudu valija siseneb hääletamisruumi, on igasugune valimisagitatsioon keelatud.

§ 6. Nõuded hääletamiskabiinile

(1) Hääletamiskabiin peab võimaldama salajast hääletamist.

(2) Hääletamiskabiinis on laud ja kirjutusvahend, millega kirjutatu on selgesti loetav ning seda ei ole võimalik kustutada.

(3) Hääletamiskabiini seinal on kandidaatide koondnimekiri.

(4) Hääletamiskabiin peab olema piisavalt valgustatud.

§ 7. Nõuded hääletamiskastile

(1) Hääletamiskasti mõõtmed on üldjuhul $85 \text{ (kõrgus)} \times 50 \times 50 \text{ cm}$.

(2) Käesoleva määruse § 9 lõike 1 punktides 1 ja 3 ning lõike 2 punktis 2 nimetatud juhtudel võib kasutada väiksemat hääletamiskasti.

(3) Hääletamiskasti kaas on ülestõstetav. Kaanes on ava hääletamisedelite kasti laskmiseks.

(4) Hääletamiskasti ei kaunistata.

§ 8. Hääletamiskasti pitseerimine

(1) Jaoskonnakomisjon kontrollib hääletamiskasti ja pitseerib selle vahetult enne hääletamise algust.

(2) Hääletamiskast pitseeritakse valge paberiribaga, millele lüüakse jaoskonnakomisjoni pitsati jäljend ning millele jaoskonnakomisjoni esimees kirjutab oma allkirja ja kuupäeva. Soovi korral võivad allkirja anda ka vaatlejad. Hääletamiskastid, mida kasutatakse eelhääletamisel valija elukohajärgses jaoskonnas ja valija asukohas ning valimispäeval kodus hääletamisel, suletakse ja pitseeritakse Vabariigi Valimiskomisjoni poolt välja antud turvaplommidega, mille numbrid märgitakse üles. Hääletamiskast pitseeritakse selliselt, et pitserit rikkumata ei ole võimalik kasti avada.

(3) Hääletamiskasti pitseerimise juures peab viibima vähemalt kolm jaoskonnakomisjoni liiget.

(4) Hääletamise ajal on hääletamiskasti kaanes olev ava kaetud. See avatakse üksnes hääletamisedeli kasti laskmiseks.

§ 9. Hääletamiskasti kasutamine

(1) Valimisjaoskond kasutab järgmisi hääletamiskaste:

- 1) eelhääletamise kast;
- 2) valimispäeval hääletamise kast;
- 3) kodus hääletamise kast.

(2) Väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletamist korraldav valimisjaoskond kasutab lisaks hääletamiskasti, kuhu:

- 1) väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletavad valijad lasevad oma hääletamissedelitega ümbrikud;
- 2) asukohas hääletavad valijad lasevad oma hääletamissedelitega ümbrikud.

§ 10. Hääletamissedel

(1) Hääletamisel kasutatakse Vabariigi Valimiskomisjoni määrusega kehtestatud vormi kohaseid hääletamissedeleid.

(2) Vabariigi Valimiskomisjon korraldab hääletamissedelite kättetoimetamise jaoskonnakomisjonidele ja laevade kaptenitele.

(3) Hääletamissedelid antakse jaoskonnakomisjonile üle hiljemalt eelhääletamise algusele eelneval päeval. Jaoskonnakomisjonile üleantud hääletamissedelite arvu ja nende kättesaamise kohta annab jaoskonnakomisjoni esimees allkirja.

(4) Pärast hääletamissedelite kättesaamist murrab jaoskonnakomisjon sedelid kokku nii, et trükitud tekst jääb sedeli sisekülgedele. Seejärel lööb jaoskonnakomisjon pitsati jäljendi kokkumurtud hääletamissedeli teisele leheküljele, kus on tekst «Euroopa Parlamendi valimine» ja valimispäeva kuupäev. Laeval hääletamisel kasutatavale hääletamissedelile lööb pitsati jäljendi Vabariigi Valimiskomisjon.

(5) Jaoskonnakomisjonile üleantud hääletamissedelite hoidmist korraldab ja nende säilimise tagab jaoskonnakomisjoni esimees.

§ 11. Valijakaart

Valijakaardile kantakse seaduse § 19 lõikes 2 nimetatud andmed, valija elukohajärgse maakonna valimiskomisjoni telefoninumber ning Vabariigi Valimiskomisjoni veebilehe aadress.

§ 12. Valijate nimekiri

(1) Valimisjaoskonna valijate nimekirja koostamise ja trükkimise korraldab rahvastikuregistri andmete alusel registri vastutav töötleja.

(2) Valijate nimekiri antakse jaoskonnakomisjonile üle hiljemalt seitsmendal päeval enne valimispäeva.

(3) Kodus hääletavate valijate nimekiri on väljavõte käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud valijate nimekirjast.

(4) Jaoskonnakomisjon, kes korraldab eelhääletamist väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda, peab eraldi lehtedel järgmisi valijate nimekirju:

- 1) väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletamisruumis hääletavate valijate nimekiri;
- 2) väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda valija asukohas hääletavate valijate nimekiri, sealhulgas kinnipidamiskohas hääletavate valijate nimekiri.

(5) Laeval peab valijate nimekirja laeva kapten.

(6) Valijate nimekirja kuupäevalahtrisse kirjutatakse valimispäeva kuupäev. Jaoskonnakomisjon märgistab ristiga valijate nimekirja liiki tähistava lahtri.

§ 13. Valijate nimekirja koostamine

(1) Valijate nimekiri vormistatakse Vabariigi Valimiskomisjoni määrusega kehtestatud vormi kohasele plangile või arvutiväljatrükina, järgides Vabariigi Valimiskomisjoni määrusega kehtestatud valijate nimekirja vormi. Elektroonilisel hääletamisel kasutatakse elektroonilist valijate nimekirja.

(2) Valijate nimekirja kantakse valija kohta järgmised andmed:

- 1) ees- ja perekonnanimi;
- 2) isikukood;
- 3) elukoha aadress.

(3) Valijate nimekirja ei kanta isikut, kellel seaduse järgi ei ole õigust hääletamisest osa võtta.

(4) Valijate nimekirja koostaja kannab valijate andmed valijate nimekirja perekonnanimede tähestikulises järjekorras.

(5) Jaoskonnakomisjon kannab valijate andmed kodus hääletavate valijate nimekirja kodus hääletamise taotluste jaoskonnakomisjonile laekumise järjekorras.

(6) Jaoskonnakomisjon kannab valijate andmed väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletavate valijate nimekirja neile hääletamisedeliste andmise järjekorras.

§ 14. Valijate nimekirjale allakirjutamine

(1) Valimisjaoskonna valijate nimekirjale kirjutab alla valijate nimekirja koostaja – rahvastikuregistri vastutava töötleja esindaja. Jaoskonnakomisjoni esimees kirjutab valijate nimekirjale alla valimispäeval pärast hääletamise lõppemist.

(2) Väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda ja kodus hääletavate valijate nimekirjadele kirjutab pärast hääletamise lõppemist alla jaoskonnakomisjoni esimees.

(3) Elektrooniliselt hääletanud valijate nimekirjale kirjutab pärast hääletamise lõppemist alla Vabariigi Valimiskomisjoni esimees.

(4) Laeval hääletanud valijate nimekirjale kirjutab pärast hääletamise lõppemist alla laeva kapten.

§ 15. Valijate nimekirja avalikkus

(1) Valija võib kontrollida enda kohta valijate nimekirja kantud andmete õigsust.

(2) Pärast valimispäeva võivad valijate nimekirjaga põhjendatud huvi korral selleks vajalikus ulatuses tutvuda erakondade volitatud esindajad ning üksikkandidaadid ja nende volitatud esindajad, samuti võib nimekirju kasutada teaduslikul eesmärgil.

(3) Valimiskomisjonid ei väljasta valijate nimekirja koopiaid.

§ 16. Valijate nimekirja parandamine elukohajärgses valimisjaoskonnas

(1) Kui valija leiab, et tema kohta valijate nimekirja kantud andmetes on viga, esitab ta vigade parandamise avalduse jaoskonnakomisjonile, kes edastab selle viivitamata valla- või linnasekretärile.

(2) Valla- või linnasekretär vaatab avalduse koos valijate nimekirja koostajaga läbi, vastab avaldajale ning teavitab avalduse läbivaatamise tulemustest jaoskonnakomisjoni.

(3) Vea valijate nimekirjas parandab jaoskonnakomisjon valla- või linnasekretäri teatise alusel.

(4) Kui jaoskonnakomisjonile esitatud dokumentidest nähtub üheselt, et valijate nimekirjas on viga, võib jaoskonnakomisjon selle parandada. Vea parandamisest tuleb viivitamata teatada valla- või linnasekretärile, kes teatab vea parandamisest viivitamata nimekirja koostajale – rahvastikuregistri vastutava töötleja esindajale.

(5) Kui valija andmetes olnud viga parandati esmalt rahvastikuregistris, teatab nimekirja koostaja tehtud parandusest valla- või linnasekretäri kaudu jaoskonnakomisjonile. Jaoskonnakomisjon teeb valla- või linnasekretäri teatise alusel viivitamata paranduse valijate nimekirjas.

(6) Valijate nimekirjas vea parandanud jaoskonnakomisjoni liige kirjutab nimekirja märkuste lahtrisse märke «parandus õige», parandamise aluse ja kuupäeva ning oma allkirja.

§ 17. Valijate nimekirja muutmise elukohajärgses valimisjaoskonnas

(1) Valija võib taotleda valijate nimekirjas muudatuste tegemist. Pärast valimispäevale eelnevat 30. päeva elukoha aadressiandmetes tehtud muudatusi arvesse ei võeta ja valija, kelle elukoha andmed muutuvad, jääb rahvastikuregistrijärgse eelmise elukoha valimisjaoskonna valijate nimekirja.

(2) Valijate nimekirjas tehakse muudatus üksnes juhul, kui:

1) valijate nimekirja tuleb kanda isik, keda ei ole üheski valijate nimekirjas, kuid kellel seaduse kohaselt on õigus hääletamisest osa võtta;

2) valijate nimekirjast tuleb kustutada isik, kellel ei ole õigust hääletamisest osa võtta;

3) valijate nimekirjast tuleb kustutada isik, kes Euroopa Liidu teise liikmesriigi pädeva haldusametuse teatise kohaselt on kantud selle riigi valijate nimekirja või registrisse.

(3) Valijate nimekirjas muudatuse tegemiseks esitab isik rahvastikuregistrisse kandmiseks või valijate arvestuse aluseks olevate registriandmete muutmiseks avalduse valla- või linnasekretärile. Valla- või linnasekretär vaatab avalduse koos valijate nimekirja koostajaga läbi ja vastab isikule viivitamata.

(4) Kui valija esitab valijate nimekirja muutmise taotluse jaoskonnakomisjonile, edastab jaoskonnakomisjon selle viivitamata valla- või linnasekretärile.

(5) Kui isik kantakse rahvastikuregistrisse või kui muudetakse valijate arvestuse aluseks olevaid registriandmeid selliselt, et see toob kaasa isiku kandmise valijate nimekirja, teavitab valla- või linnasekretär sellest viivitamata jaoskonnakomisjoni.

(6) Jaoskonnakomisjoni liige kannab valija valla- või linnasekretäri teatise alusel valijate nimekirja, kirjutades:
1) valija andmed Vabariigi Valimiskomisjoni määrusega kehtestatud vormi kohasele valijate nimekirja plangile;
2) märkuste lahtrisse valija andmete nimekirja kandmise aluse, kuupäeva ja oma allkirja.

(7) Jaoskonnakomisjoni liige kustutab valija valla- või linnasekretäri teatise alusel valijate nimekirjast, kirjutades valijate nimekirja märkuste lahtrisse valija nimekirjast kustutamise aluse, kuupäeva ja oma allkirja.

(8) Kui valla- või linnasekretär jätab valijate nimekirjas muudatuse tegemiseks esitatud avalduse rahuldamata, teavitab ta sellest viivitamata avalduse esitanud isikut kirjalikult koos põhjendusega.

(9) Valija võib vastavalt seaduse § 24 lõikele 5 esitada valla- või linnasekretäri toiminguga peale kaebuse oma elukohajärgsele halduskohtule. Kaebus esitatakse valla- või linnasekretärile, kes edastab selle ja oma kirjaliku selgituse 24 tunni jooksul asukohajärgsele halduskohtule. Kui halduskohus kaebuse rahuldab, kantakse isik viivitamata rahvastikuregistrisse või muudetakse tema andmeid ning sellest teavitatakse viivitamata jaoskonnakomisjoni.

§ 18. Kandidaatide koondnimekiri

(1) Vabariigi Valimiskomisjon koostab kandidaatide koondnimekirja.

(2) Vabariigi Valimiskomisjon korraldab maakonna valimiskomisjoni kaudu kandidaatide koondnimekirja kättetoimetamise jaoskonnakomisjonile. Kandidaatide koondnimekiri antakse jaoskonnakomisjonile üle hiljemalt üks päev enne seda, kui valimisjaoskonnas algab eelhääletamine.

(3) Kandidaatide koondnimekirja iga lehekülje paremasse alanurka lüüakse maakonna valimiskomisjoni pitsati jäljend. Laeval kasutatava nimekirja iga lehekülje paremasse alanurka lüüakse Vabariigi Valimiskomisjoni pitsati jäljend.

(4) Kandidaatide koondnimekirja paneb jaoskonnakomisjon hääletamisruumis välja nii, et see on nähtav kõigile hääletamisruumis viibijatele. Kandidaatide koondnimekirja paneb jaoskonnakomisjon ka hääletamiskabiini seinale.

(5) Kandidaatide koondnimekiri on jaoskonnakomisjoni liikmetel kaasas, kui hääletamist korraldatakse väljaspool hääletamisruumi.

§ 19. Kandidaatide nimekirja parandamine ja muutmise

(1) Kõik parandused ja muudatused registreeritud kandidaatide kohta kantakse viivitamata kandidaatide koondnimekirja, nimekiri trükitakse uuesti ja saadetakse kõigile jaoskonnakomisjonidele. Eelmine nimekiri hävitatakse.

(2) Kui kandidaatide koondnimekiri on jaoskonnakomisjonile üle antud ja uut nimekirja ei ole võimalik saata, teeb muudatuse või paranduse nimekirja jaoskonnakomisjoni liige, kirjutades märke tegemise kuupäeva ja oma allkirja ning kinnitades paranduse või muudatuse jaoskonnakomisjoni pitsati jäljendiga. Laeval teeb nimekirja muudatuse või paranduse laeva kapten.

(3) Kandidaatide koondnimekirja ei muudeta pärast eelhääletamise algust.

§ 20. Muud valimisdokumendid ja pitsatid

Valijate nimekirjade plangid, ümbrikud hääletamisedelite jaoks, hääletamistulemuste protokollid plangid ning pitsati annab maakonna valimiskomisjon jaoskonnakomisjonile üle hiljemalt üks päev enne seda, kui valimisjaoskonnas algab eelhääletamine. Valimiskomisjoni pitsati hoidmise ja kasutamise eest vastutab komisjoni esimees.

§ 21. Elektroonilise hääletamise ettevalmistamine

(1) Rahvastikuregistri vastutav töötaja edastab Vabariigi Valimiskomisjonile esialgsed valijate elektroonilised nimekirjad 20. päeval enne valimispäeva ja uuendatud andmetega nimekirjad hiljemalt 11. päeval enne valimispäeva.

(2) Elektroonilise hääletamise süsteem valmistatakse hääletamiseks ette, sealhulgas sisestatakse kandidaatide koondnimekiri ja valijate elektroonilised nimekirjad hiljemalt 11. päeval enne valimispäeva.

(3) Elektroonilise hääletamise toimumise ajal kümnendast päevast kuni neljanda päevani enne valimispäeva edastab rahvastikuregistri vastutav töötaja Vabariigi Valimiskomisjonile valijate nimekirja muudatused vähemalt üks kord päevas. Vabariigi Valimiskomisjon sisestab need elektroonilise hääletamise süsteemi vähemalt üks kord päevas.

(4) Vabariigi Valimiskomisjon on elektroonilise hääletamise süsteemi privaatvõtme haldur.

(5) Enne elektroonilise hääletamise algust luuakse elektroonilise hääletamise süsteemile võtmepaar. Võtme üks osa salastab valija arvutist edastatava hääle, teine osa, mis on vajalik hääle avamiseks valimispäeval pärast hääletamise lõppu, jaotatakse Vabariigi Valimiskomisjoni liikmete vahel. Võtmehalduse protseduuride sooritamiseks peab kohal olema üle poole komisjoni liikmetest.

3. peatükk

HÄÄLETAMISE ÜLDEESKIRI

§ 22. Hääletamise üldeskiri

(1) Hääletamisedeli saamiseks esitab valija jaoskonnakomisjoni liikmele kehtiva isikut tõendava dokumendi. Isikut tõendav dokument on riigiasutuse väljaantud dokument, kus on kasutaja nimi ja sünniaeg või isikukood ning foto või näokujutis ja allkiri või allkirjakujutis. Valija võib oma isikut tõendada ka muu dokumendiga, kui dokument on kehtestatud seaduse või selle alusel antud õigusaktiga, sellele on kantud kasutaja nimi ja sünniaeg või isikukood ning foto või näokujutis ja allkiri või allkirjakujutis ning see on kehtiv.

(2) Jaoskonnakomisjoni liige annab valijale hääletamisedeli valijate nimekirja alusel.

(3) Jaoskonnakomisjoni liige ei anna valijale defektiga hääletamisedelit.

(4) Hääletamisedeli saamise kohta annab valija allkirja valijate nimekirja allkirjalahtriisse.

(5) Valija täidab hääletamisedeli hääletamiskabiinis.

(6) Valija täidab hääletamisedeli ise.

(7) Kui valija ei ole füüsilise puude tõttu ise võimeline hääletamisedelit täitma, võib seda tema palvel ja juuresolekul teha teine valija, kuid mitte Euroopa Parlamendi liikme kandidaat.

(8) Valija kirjutab hääletamisedelile selleks ettenähtud kohta ühe erakonna või üksikkandidaadi registreerimisnumbri, kelle poolt ta hääletab.

(9) Kui valija rikub hääletamisedeli või avastab, et sedel on defektiga, on tal õigus saada jaoskonnakomisjonilt uus sedel.

(10) Valija ei või hääletamisedelit hääletamisruumist välja viia.

(11) Valija peab rikutud või defektiga hääletamisedeli tagastama jaoskonnakomisjonile. Kui valija on hääletamisedelile juba märkinud oma valimisotsustuse, kriipsutab ta selle enne sedeli jaoskonnakomisjonile tagastamist läbi nii, et otsustus ei ole loetav. Valija tagastatud kasutamata hääletamisedelile tehakse valija juuresolekul märgi «tagastatud» ja sedelit hääletamistulemuste kindlakstegemisel ei arvestata.

(12) Pärast hääletamisedeli täitmist murrab valija sedeli kokku ning annab selle jaoskonnakomisjoni liikmele, kes lööb kokkumurtud hääletamisedeli välisküljele jaoskonnakomisjoni pitsati jäljendi.

(13) Valija laseb hääletamisedeli hääletamiskasti ise. Kui valija ei ole füüsilise puude tõttu ise võimeline hääletamisedelit hääletamiskasti laskma, võib seda tema palvel teha mõni teine valija tema juuresolekul.

(14) Iga eelhääletamise päeva lõpul ja valimispäeval edastab jaoskonnakomisjon esialgse teabe hääletamisest osavõtu kohta vastavalt Vabariigi Valimiskomisjoni juhiste.

4. peatükk

EELHÄÄLETAMINE

§ 23. Eelhääletamise üldeskiri

(1) Eelhääletamine toimub:

1) kuuendast päevast kuni neljanda päevani enne valimispäeva kõigis valimisjaoskondades, väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletamisruumis, valija asukohas ning kinnipidamiskohas. Hääletamine algab kell 12.00 ja lõpeb kell 20.00;

2) kümnendast päevast kuni neljanda päevani enne valimispäeva elektrooniliselt. Hääletamine algab kümnendal päeval enne valimispäeva kell 9.00 ja kestab ööpäevaringselt kuni eelhääletamise lõpuni neljandal päeval enne valimispäeva kell 20.00.

(2) Eelhääletamise õigus on valijate nimekirjas oleval valijal, kes sellel eelhääletamise päeval on vähemalt 18-aastane.

(3) Eelhääletamise ajal kodus hääletamist ei korraldata.

(4) Elukohajärgseks valimisjaoskonnaks loetakse valimisjaoskonda, mille valijate nimekirja on valija kantud rahvastikuregistri andmete alusel.

§ 24. Eelhääletamine elukohajärgse valimisjaoskonna hääletamisruumis

(1) Eelhääletamist korraldavad vähemalt kolm jaoskonnakomisjoni liiget.

(2) Eelhääletamine toimub käesoleva määruse §-s 22 ettenähtud korras.

(3) Jaoskonnakomisjoni liige märgib hääletamisedeli saanud valija kohta valijate nimekirja märkuste lahtrisse eelhääletamise kuupäeva.

§ 25. Toimingud hääletamiskasti ja valimisdokumentidega eelhääletamise päevadel

(1) Eelhääletamise ajal pitseerib jaoskonnakomisjon iga päev pärast hääletamise lõppemist hääletamiskasti ava ning hoiab hääletamiskasti ja valimisdokumente eelhääletamise päevadel ja eelhääletamisele järgnevatel päevadel selliselt, et neile pääsevad ligi üksnes jaoskonnakomisjoni liikmed.

(2) Hääletamiskasti ava pitseeritakse valge paberiribaga, millele lüüakse jaoskonnakomisjoni pitsati jälgend ning millele jaoskonnakomisjoni esimees, samuti vaatlejad, kui nad seda soovivad, kirjutavad oma allkirja ja kuupäeva. Eelhääletamisel valija elukohajärgses jaoskonnas ning valija asukohas kasutatavate hääletamiskastide avad suletakse ja pitseeritakse Vabariigi Valimiskomisjoni poolt välja antud turvaploommiga, mille number fikseeritakse.

(3) Järgmisel eelhääletamise päeval kontrollib jaoskonnakomisjon enne hääletamise algust hääletamiskasti ja selle ava pitseri ning valimisdokumentide seisukorda.

(4) Kui pitser või valimisdokumentid on rikutud või valimisdokumentid on kadunud, koostab jaoskonnakomisjon rikkumise kohta akti, milles märgitakse valijate nimekirja, hääletamisedelite ja muude valimisdokumentide ning hääletamiskasti seisukord. Aktile kirjutab alla jaoskonnakomisjoni esimees. Jaoskonnakomisjon teavitab juhtunust viivitamata maakonna valimiskomisjoni, kes omakorda teavitab Vabariigi Valimiskomisjoni.

(5) Pärast käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud toiminguid teeb jaoskonnakomisjon otsuse hääletamise jätkamise või lõpetamise kohta. Hääletamist jätkatakse, kui valijate nimekirja rikkumine võimaldab hääletamist jätkata ning hääletamiskasti ega selle ava pitserit ei ole rikutud.

(6) Kui valijate nimekirja rikkumine ei võimalda hääletamist jätkata või hääletamiskasti või selle ava pitser on rikutud, tühistab jaoskonnakomisjon kõik hääletamiskastis olevad hääletamisedelid ja protokollib oma otsuse. Jaoskonnakomisjon teeb hääletamiseks vajalikud ettevalmistused ning hääletamist alustatakse uuesti. Oma otsusest teavitab jaoskonnakomisjon viivitamata maakonna valimiskomisjoni, kes omakorda teavitab Vabariigi Valimiskomisjoni. Hääletamise lõpetamisest ja selle uuesti alustamisest teavitavad valimiskomisjonid valijaid.

§ 26. Eelhääletamine väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletamisruumis

(1) Valla- või linnavalitsuse määratud valimisjaoskonnas korraldab jaoskonnakomisjon hääletamise käesoleva määruse § 22 lõigetes 1, 3 ja 5–11, § 24 lõikes 1 ning §-s 25 sätestatud järgides.

(2) Jaoskonnakomisjoni liige kirjutab valija andmed vormikohasele valijate nimekirja plangile ning märkuste lahtrisse hääletamise kuupäeva.

(3) Jaoskonnakomisjoni liige annab valijale hääletamisedeli ja kaks ümbrikku.

(4) Valija annab hääletamisedeli saamise kohta allkirja väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletavate valijate nimekirja allkirjalahtrisse.

(5) Pärast hääletamisedeli täitmist paneb valija sedeli ühte jaoskonnakomisjoni liikme antud ümbriku, mille valija paneb jaoskonnakomisjoni liikme antud valimisse ümbriku. Valimisele ümbrikule kirjutab valija või jaoskonnakomisjoni liige valija nime, isikukoodi ja rahvastikuregistrijärgse elukoha aadressi seisuga 30 päeva enne valimispäeva. Samuti märgistab valija või jaoskonnakomisjoni liige ümbrikul ristiga lahtri «väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda toimuval eelhääletamisel».

(6) Valimisele ümbrikule kantavad andmed võib trükkida valimiste infosüsteemist.

(7) Hääletamisedeliga ümbriku laseb valija väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletavate valijate sedelitele ettenähtud hääletamiskasti.

§ 27. Valija asukohas hääletamise taotluse esitamine

(1) Kui väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletada sooviv valija oma tervises seisundi või muu mõjuva põhjuse tõttu ei saa hääletada valimisjaoskonnas asuvas hääletamisruumis, võib ta taotleda hääletamist asukohas, sealhulgas haiglas.

(2) Asukohas hääletamise korraldamiseks peab valija esitama lähimale väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda eelhääletamist korraldavale jaoskonnakomisjonile või valla- või linnavalitsusele (Tallinnas linnaosavalitsusele) eelhääletamise viimase päeva kella 16.00-ni kirjaliku taotluse hääletamiseks oma asukohas.

(3) Taotluses tuleb märkida valija asukohas hääletamise taotlemise põhjus.

(4) Jaoskonnakomisjon registreerib taotluse. Kui taotlus esitatakse valla- või linnavalitsusele (Tallinnas linnaosavalitsusele), registreerib see taotluse ja edastab selle vastavale jaoskonnakomisjonile.

(5) Kui jaoskonnakomisjon leiab, et taotlus ei ole põhjendatud, teavitab ta taotluse rahuldamata jätmise asjaoludest selle esitajat.

§ 28. Eelhääletamine valija asukohas

(1) Hääletamist korraldavad vähemalt kaks jaoskonnakomisjoni liiget. Nimetatud liikmete määramisel lähtutakse põhimõttest, et jaoskonnakomisjoni liikmed ei ole sama erakonna liikmed või sama erakonna ettepanekul jaoskonnakomisjoni liikmeks esitatud.

(2) Hääletamine korraldatakse käesoleva määruse § 22 lõigetes 1, 3 ja 6–11, §-s 25 ning § 26 lõigetes 2–7 sätestatud järgides.

§ 29. Elektrooniline hääletamine

(1) Valija saab kümnendast kuni neljanda päevani enne valimispäeva hääletada elektrooniliselt veebilehel www.valimised.ee. Valija hääletab ise.

(2) Valija tõendab oma isikut isikutunnistusele kantud digitaalset isikutuvastust võimaldava sertifikaadi alusel.

(3) Pärast valija isiku tuvastamist kuvatakse veebilehel valijale kandidaatide koondnimekiri.

(4) Valija märgistab selle erakonna või üksikkandidaadi nime, kelle poolt ta hääletab, ning kinnitab hääletamist digitaalallkirja andmisega isikutunnistusele kantud digitaalallkirjastamist võimaldava sertifikaadi alusel.

(5) Valija saab veebilehel teate hääle vastuvõtmise kohta.

(6) Valijal on õigus oma elektrooniliselt antud häält muuta:

- 1) hääletades uuesti elektrooniliselt käesoleva määruse § 23 lõike 1 punktis 2 ettenähtud ajal;
- 2) hääletades hääletamisedeliga käesoleva määruse §-s 24, 26, 28, 30 või 31 ettenähtud korras.

(7) Elektrooniliselt antud häält valimispäeval muuta ei saa.

§ 30. Eelhääletamine kinnipidamiskohas

(1) Kinnipidamiskohas korraldatakse hääletamine kuuendast kuni neljanda päevani kinnipidamiskoha juhi kirjaliku taotluse alusel.

(2) Kinnipidamiskoha juht esitab hääletamise korraldamise taotluse lähimale eelhääletamist väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda korraldavale jaoskonnakomisjonile kirjalikult hiljemalt viiendal päeval enne valimispäeva.

(3) Eelhääletamist korraldavad vähemalt kaks jaoskonnakomisjoni liiget käesoleva määruse § 22 lõigetes 1, 3 ja 6–11, §-s 25 ning § 26 lõigetes 2–7 sätestatud järgides.

(4) Jaoskonnakomisjoni liige kirjutab valija andmed vormikohasele valijate nimekirja plangile ning märkuste lahtrisse märke «K» ja hääletamise kuupäeva.

(5) Kinnipidamiskohas hääletanute hääletamissedelitega tehakse käesoleva määruse §-des 33–35 ettenähtud toimingud.

§ 31. Välisriigis elava valija hääletamine Eestis

(1) Välisriigis elav valija, kes on kantud alaliselt välisriigis elavate valijate nimekirja ja kes ei ole hääletanud välisriigis hääletamiseks ettenähtud korras, võib hääletada eelhääletamise ajal valimisjaoskonnas, kus korraldatakse väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda toimuvat hääletamist.

(2) Hääletamissedeli saamiseks esitab valija jaoskonnakomisjonile isikut tõendava dokumendi ning ta kantakse väljaspool elukohajärgset jaoskonda hääletavate valijate nimekirja.

(3) Jaoskonnakomisjoni liige annab valijale hääletamissedeli ja kaks ümbrikku. Valija annab hääletamissedeli saamise kohta allkirja väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletavate valijate nimekirja allkirjalahtrisse.

(4) Valija täidab hääletamissedeli käesoleva määruse § 22 lõigetes 3 ja 5–11 sätestatud järgides.

(5) Valija paneb täidetud sedeli ühte jaoskonnakomisjoni liikme antud ümbrikku, mille valija paneb jaoskonnakomisjoni liikme antud valimisse ümbrikku. Valimisele ümbrikule kirjutab valija või jaoskonnakomisjoni liige valija nime, isikukoodi ja rahvastikuregistrijärgse elukoha aadressi seisuga 30 päeva enne valimispäeva. Samuti märgistab valija ümbrikul ristiga lahtri «välisriigis hääletamisel».

(6) Valimisele ümbrikule kantavad andmed võib trükkida valimiste infosüsteemist.

(7) Hääletamissedeliga ümbriku laseb valija väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletavate valijate sedelitele ettenähtud hääletamiskasti.

§ 32. Hääletamine laeval

(1) Kui Eesti riigilippu kande laev, millel on valijaid, asub eelhääletamise päevadel ja valimispäeval rahvusvahelistes või välisriigi vetes, võib selle laeva kapten esitada Vabariigi Valimiskomisjonile kirjaliku taotluse laeval hääletamise korraldamiseks.

(2) Taotluses märgib laeva kapten laeval viibivate hääletada soovivate hääleõiguslike isikute arvu ja hääletamise aja.

(3) Hääletamise aja määramisel peab laeva kapten arvestama, et hääletamissedelid laekuksid Vabariigi Valimiskomisjonile hiljemalt neljandal päeval enne valimispäeva.

(4) Vabariigi Valimiskomisjon annab taotluse esitanud laeva kaptenile valijate nimekirja plangid, hääletamissedelid, ümbrikud ja kandidaatide koondnimekirja. Valijate nimekirja koostamisel märgitakse nimekirja lahtrisse «vald/linn» laeva nimi.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 loetletud valimisdokumentide hoidmist korraldab ning nende säilimise eest vastutab laeva kapten.

(6) Laeval korraldab hääletamist laeva kapten seaduses ja käesolevas määruse § 22 lõigetes 1, 3 ja 6–11 ning § 26 lõigetes 3 ja 5–7 sätestatud järgides. Hääletamissedeli saamise kohta annab valija allkirja kapteni koostatud valijate nimekirja allkirjalahtrisse.

(7) Pärast hääletamise lõppemist kustutab kapten kasutamata jäänud hääletamissedelid sedeli nurga äralõikamisega. Valijate nimekirjad, hääletamissedelitega ümbrikud ja kasutamata jäänud hääletamissedelid ning ümbrikud saadab kapten Vabariigi Valimiskomisjonile.

(8) Valimiskomisjonid teevad laevade kaptenitelt laekunud hääletamissedelitega käesoleva määruse §-des 33–35 sätestatud toimingud.

§ 33. Toimingud välisriigis elavate ja Eestis hääletanud valijate hääletamissedelitega

(1) Pärast hääletamiskasti avamist käesoleva määruse § 34 lõikes 1 ettenähtud korras pakib jaoskonnakomisjon alaliselt välisriigis elavate, kuid Eestis hääletanud valijate hääletamissedelitega ümbrikud eraldi muudest ümbrikest ning edastab need viivitamata oma asukohajärgse maakonna valimiskomisjonile.

(2) Maakonna valimiskomisjon edastab jaoskonnakomisjonidelt laekunud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ümbrikud Vabariigi Valimiskomisjonile teisel päeval enne valimispäeva kella 11.00-ks.

(3) Vabariigi Valimiskomisjon kontrollib käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ümbrikke ning edastab need Tallinna Linna Valimiskomisjonile. Edastamata ümbrike kohta koostatakse akt, milles märgitakse edastamata ümbrike arv, ümbrikele kantud andmed ja põhjused, miks ümbrikke ei edastatud.

(4) Saanud Vabariigi Valimiskomisjonilt alaliselt välisriigis elavate ja Eestis hääletanud valijate hääletamissedelitega ümbrikud, avab Tallinna Linna Valimiskomisjon välimise ümbriku ning paneb sisemise, hääletamissedeliga ümbriku välisriigis hääletamiseks ettenähtud korras hääletanute hääletamissedeleid sisaldavate ümbrike hulka ja korraldab nende hoidmist kuni nende avamiseni hääletamistulemuste kindlakstegemiseks.

§ 34. Väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda eelhääletanud valijate hääletamissedelite edastamine jaoskonnakomisjonidele

(1) Jaoskonnakomisjon avab eelhääletamise viimasel päeval pärast hääletamise lõppemist väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletanud valijate hääletamissedelitega ümbrikke sisaldavad hääletamiskastid. Avamise juures peab olema vähemalt kolm jaoskonnakomisjoni liiget.

(2) Kui valija hääletamissedeliga ümbriku andmed ei ole trükitud valimiste infosüsteemist, kontrollib jaoskonnakomisjon, kas väljaspool elukohajärgset jaoskonda hääletanud valija hääletamissedeliga ümbrikule on märgitud valija rahvastikuregistrijärgne elukoha aadress seisuga 30 päeva enne valimispäeva ja märgib ümbrikule valija elukohajärgse valimisjaoskonna numbri.

(3) Jaoskonnakomisjon sorteerib ja pakib hääletamissedelitega ümbrikud maakondade ning Tallinna ja Tartu linna kaupa. Pakile kirjutatakse, millise maakonna, Tallinna või Tartu linna, hääletamissedelitega ümbrikud on pakis ja kui palju neid on. Kirjele kirjutab alla jaoskonnakomisjoni esimees. Jaoskonnakomisjon edastab pakitud ümbrikud koos väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletanud valijate nimekirjadega viivitamata oma asukohajärgse maakonna valimiskomisjonile. Maakonna valimiskomisjon kontrollib sorteerimise õigsust.

(4) Maakonna valimiskomisjon edastab teiste maakondade valijate hääletamissedelitega ümbrikud koos eelmises lõikes nimetatud valijate nimekirjadega Vabariigi Valimiskomisjonile teisel päeval enne valimispäeva kella 11.00-ks.

(5) Sama maakonna valijate hääletamissedelitega ümbrikud edastab maakonna valimiskomisjon vastavatele jaoskonnakomisjonidele üheaegselt teistelt maakondadelt Vabariigi Valimiskomisjoni kaudu saadud selle maakonna valijate hääletamissedelitega ümbrikega hiljemalt valimispäevale eelneval päeval.

§ 35. Väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda eelhääletanud valijate hääletamissedelite arvestamine

(1) Saanud maakonna valimiskomisjonilt hääletamissedelitega ümbrikud, kontrollib jaoskonnakomisjon, kas valija on kantud valimisjaoskonna valijate nimekirja ega ole hääletanud mitu korda. Kontrollimise juures peab olema vähemalt kolm jaoskonnakomisjoni liiget.

(2) Jaoskonnakomisjon jätab kõik valija hääletamissedelitega ümbrikud hääletamistulemuste kindlakstegemisel arvestamata ja protokollib oma otsuse, kui valija:

- 1) ei ole kantud valimisjaoskonna valijate nimekirja;
- 2) on väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletanud mitu korda;
- 3) on hääletanud nii elukohajärgses valimisjaoskonnas kui ka väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda.

(3) Kui valija on väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletanud ühe korra ja ta ei ole hääletanud elukohajärgses valimisjaoskonnas, teeb jaoskonnakomisjoni liige märke «V» valijate nimekirja allkirjalahtrisse.

(4) Pärast käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 ettenähtud toiminguid avab jaoskonnakomisjon välimised ümbrikud ning laseb sisemised hääletamissedelitega ümbrikud eelhääletamisel kasutatud hääletamiskasti ja pitseerib hääletamiskasti ava uuesti käesoleva määruse § 25 lõikes 2 ettenähtud korras.

(5) Vaatlejal on õigus viibida hääletamiskasti ava avamise juures. Kui vaatleja ei osale kasti ava avamisel, on jaoskonnakomisjonil sellest olenemata õigus hääletamiskast avada.

(6) Kui jaoskonnakomisjon on saanud eksituse tõttu sellise valija hääletamissedeliga ümbriku, kelle elukoht on teise valimisjaoskonna piirides, saadab jaoskonnakomisjon ümbriku viivitamata maakonna valimiskomisjonile. Viimane edastab ümbriku viivitamata asjaomasele jaoskonnakomisjonile.

(7) Kui valija on märkinud ümbrikule aadressi, mille järgi tema elukoht on selle valimisjaoskonna piirides, kuid valijat ei ole selle valimisjaoskonna valijate nimekirjas, jätab jaoskonnakomisjon tema hääletamissedeliga ümbriku hääletamistulemuste kindlakstegemisel arvestamata.

(8) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 7 sätestatud juhtudel ei ava jaoskonnakomisjon ümbrikku ning hääletamissedelit hääletamiskasti ei lase. Avamata ümbrike kohta koostatakse akt, milles märgitakse avamata ümbrike arv, ümbrikule kantud andmed ja põhjused, miks ümbrikke ei avatud. Ümbrikus olevat hääletamissedelit säilitatakse valimispäevani ning pärast hääletamistulemuste kindlakstegemist saadetakse see koos muude valimisdokumentidega maakonna valimiskomisjonile, kes korraldab selle hävitamise käesoleva määruse § 54 lõike 1 kohaselt.

§ 36. Elektrooniliselt antud häälte arvestamine

(1) Pärast elektroonilise hääletamise lõppu koostab Vabariigi Valimiskomisjon elektrooniliselt hääletanud valijate nimekirja ning edastab valimisjaoskondade kaupa nimekirja väljavõtted maakonna valimiskomisjonidele hiljemalt teisel päeval enne valimispäeva. Kui valimisjaoskonnas elektrooniliselt hääletanuid ei ole, edastab Vabariigi Valimiskomisjon jaoskonnakomisjonile sellekohase teate. Maakonna valimiskomisjon edastab nimekirja väljavõtted ja teated jaoskonnakomisjonidele hiljemalt valimispäevale eelneval päeval.

(2) Kui valija on hääletanud elektrooniliselt, teeb jaoskonnakomisjoni liige märke «E» valijate nimekirja allkirjalahtrisse.

(3) Mitme elektrooniliselt antud hääle puhul arvestatakse valija viimasena antud häält.

(4) Kui valija on hääletanud nii elektrooniliselt kui ka hääletamisedeliga, arvestatakse valija hääletamisedelit. Elektroonilise hääle tühistab Vabariigi Valimiskomisjon.

(5) Kui valija on hääletanud mitu korda väljaspool elukohajärgset jaoskonda ja elektrooniliselt, jäetakse kõik valija hääletamisedeliga ümbrikud ja elektrooniliselt antud hääl arvestamata. Elektroonilise hääle tühistab Vabariigi Valimiskomisjon.

(6) Elektrooniliste häälte tühistamiseks koostab jaoskonnakomisjon Vabariigi Valimiskomisjonile edastamiseks asjakohase teatise, mille alusel Vabariigi Valimiskomisjon tühistab valija elektrooniliselt antud hääle. Teatis koostatakse valimiste infosüsteemis hiljemalt kell 12.00 valimispäeval. Teatisele kirjutab alla jaoskonnakomisjoni esimees. Teatis koostatakse ja edastatakse ka juhul, kui jaoskonnas tühistatavaid elektroonilisi häáli ei ole.

5. peatükk HÄÄLETAMINE VALIMISPÄEVAL

§ 37. Valimispäeval hääletamise üldeskiri

(1) Valimispäeval algab hääletamine kell 9.00 ja lõpeb kell 20.00.

(2) Valimispäeval saab valija hääletada üksnes selles valimisjaoskonnas, mille valijate nimekirja ta on kantud.

(3) Valija hääletab valimisjaoskonnas asuvas hääletamisruumis või taotleb hääletamist kodus.

§ 38. Hääletamine hääletamisruumis

Hääletamine toimub käesoleva määruse §-s 22 ettenähtud korras.

§ 39. Kodus hääletamise taotluse esitamine

(1) Kui valija ei saa tervises seisundi või muu mõjuva põhjuse tõttu hääletada hääletamisruumis, võib ta taotleda hääletamist kodus.

(2) Kodus hääletamist korraldatakse valimisjaoskonna territooriumil asuvas valija eluruumis.

(3) Kodus hääletamisega samal viisil korraldatakse hääletamist ka sama valimisjaoskonna valijate nimekirja kantud valijatele, kes viibivad selle valimisjaoskonna piirides asuvas haiglas.

(4) Kodus hääletamise korraldamiseks peab valija esitama elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele (Tallinnas linnaosavalitsusele) või jaoskonnakomisjonile valimispäeval kuni kella 16.00-ni kirjaliku taotluse. Taotluses tuleb märkida kodus hääletamise taotlemise põhjus.

(5) Kodus hääletamise kirjalik taotlus saadetakse posti teel valla- või linnavalitsuse (Tallinnas linnaosavalitsuse) või valija elukohajärgse jaoskonnakomisjoni aadressil või toimetatakse kohale muul viisil.

(6) Jaoskonnakomisjon registreerib taotluse. Kui taotlus esitatakse valla- või linnavalitsusele (Tallinnas linnaosavalitsusele), registreerib see taotluse ja edastab asjaomasele jaoskonnakomisjonile.

(7) Kui jaoskonnakomisjon leiab, et taotlus ei ole põhjendatud, teavitab ta võimaluse korral taotluse rahuldumata jätmisest selle esitajat.

§ 40. Kodus hääletamise korraldamine

(1) Jaoskonnakomisjon kannab kodus hääletamist taotlenud valija andmed selle valimisjaoskonna valijate nimekirja alusel kodus hääletavate valijate nimekirja. Valija järjekorranumbrina kodus hääletavate valijate nimekirjas märgitakse tema järjekorranumber selle valimisjaoskonna valijate nimekirjas.

(2) Pärast valija andmete kandmist kodus hääletavate valijate nimekirja tehakse valija kohta selle valimisjaoskonna valijate nimekirja märkuste lahtrisse märg «hääletab kodus».

(3) Kodus hääletamist korraldavad vähemalt kaks jaoskonnakomisjoni liiget käesoleva määruse § 22 lõigetes 1–3, 6–9, 11 ja 13 sätestatud järgides. Nimetatud liikmete määramisel lähtutakse põhimõttest, et jaoskonnakomisjoni liikmed ei ole sama erakonna liikmed või sama erakonna ettepanekul jaoskonnakomisjoni liikmeks esitatud.

(4) Kodus hääletav valija annab hääletamisedeli saamise kohta allkirja kodus hääletavate valijate nimekirja allkirjalahtrisse.

(5) Pärast hääletamisedeli täitmist murrab valija sedeli kokku ning laseb selle hääletamiskasti.

(6) Kodus hääletanud valija kohta teeb jaoskonnakomisjon selle valimisjaoskonna valijate nimekirja allkirjalahtrisse märke «hääletas kodus». Kui valija ei hääletanud kodus, kustutab jaoskonnakomisjon selle valimisjaoskonna valijate nimekirja tehtud märke «hääletab kodus» läbikriipsutamise ja ning teeb kodus hääletavate valijate nimekirja märkuste lahtrisse märke «ei hääletanud kodus».

(7) Kui kodus hääletamist taotlenud valija ilmub hääletamisruumi hääletama ajal, kui jaoskonnakomisjoni liikmed läksid korraldama kodus hääletamist, ei lubata valijal hääletada enne jaoskonnakomisjoni liikmete tagasitulekut.

(8) Kodus hääletanute hääletamisedeleid sisaldav hääletamiskast avatakse valimispäeval käesoleva määruse §-s 41 nimetatud ajal.

6. peatükk HÄÄLETAMISTULEMUSTE KINDLAKSTEGEMINE

§ 41. Hääletamistulemuste kindlakstegemise aeg

(1) Häälte lugemist alustatakse valimispäeval pärast hääletamise lõppemist Eestis. Jaoskonnakomisjon võib alustada häälte lugemist hiljem, arvestusega, et häälte lugemine lõppeks ajaks, mil lõppeb hääletamine kõigis Euroopa Liidu liikmesriikides.

(2) Hääletamistulemusi ei või avaldada enne hääletamise lõppu kõigis Euroopa Liidu liikmesriikides.

§ 42. Hääletamistulemuste kindlakstegemine valimisjaoskonnas

(1) Kui häälte lugemist ei alustata kohe pärast hääletamise lõppemist, pitseerib jaoskonnakomisjon hääletamiskasti ava.

(2) Hääletamistulemuste kindlakstegemine valimisjaoskonnas on avalik. Hääled loetakse hääletamisruumis või eraldi ruumis. Häälte lugemise juures viibivad isikud peavad täitma jaoskonnakomisjoni liikmete suulisi korraldusi. Enne hääletamise lõppu kõigis Euroopa Liidu liikmesriikides ei või häätelugemise juures viibivad isikud lahkuda ruumist, kus hääli loetakse, ega kasutada sidevahendeid.

(3) Enne hääletamiskastide avamist peab jaoskonnakomisjon üle lugema ja kustutama kõik valijatele välja andmata jäänud ning valijate tagastatud rikutud hääletamisedelid. Hääletamisedelid kustutatakse sedeli nurga äralõikamisega.

(4) Enne hääletamiskasti avamist teeb jaoskonnakomisjon valijate nimekirjade alusel kindlaks nimekirjadesse kantud valijate arvu ja nimekirjadesse hääletamisedeli saamise kohta antud allkirjade ja märkuste alusel esialgse hääletamisest osavõtnute arvu ning edastab selle viivitamata Vabariigi Valimiskomisjonile. Arvestada tuleb valijate nimekirja märkeid väljaspool elukohta eelhääletanud, elektrooniliselt hääletanud ja kodus hääletanud valijate kohta. Valijate arv kantakse vormikohasesse protokollis.

(5) Hääletamiskasti avamisel kontrollitakse sellel oleva pitsati jäljendi seisukorda. Avamise juures peab olema üle poole jaoskonnakomisjoni koosseisust.

(6) Kodus hääletanute hääletamisedelite välisküljele lüüakse jaoskonnakomisjoni pitsati jäljend ning sedelid pannakse hääletamisruumis hääletanute sedelite hulka.

(7) Väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletanute hääletamissedeleid sisaldavad sisemised ümbrikud avatakse ja sedelite välisküljele lüüakse jaoskonnakomisjoni pitsati jäljend ning need sedelid koos eelhääletanute hääletamissedelitega pannakse valimispäeval hääletanute sedelite hulka.

(8) Kehtetuks tunnistatakse hääletamissedel:

- 1) millel ei ole jaoskonnakomisjoni pitsati kaht jäljendit;
- 2) millele ei ole kirjutatud ühegi erakonna või üksikkandidaadi registreerimisnumbrit või millele on neid kirjutatud rohkem kui üks;
- 3) millele kirjutatud registreerimisnumber on parandatud;
- 4) millele kirjutatud registreerimisnumber ei ole loetav.

(9) Kui hääletamissedelile ei ole kirjutatud ühegi erakonna või üksikkandidaadi registreerimisnumbrit, kuid valija tahe on üheselt arusaadav, loetakse hääletamissedel kehtivaks.

(10) Jaoskonnakomisjon teeb hääletamiskastides olnud sedelite alusel kindlaks hääletamisest osavõtnud valijate arvu, kehtetute sedelite arvu ning erakondadele ja üksikkandidaatidele antud häälte arvu ning kannab need vormikohasesse protokoll, lähtudes käesoleva määruse §-s 43 sätestatust.

§ 43. Hääletamistulemuste protokoll

(1) Hääletamistulemuste kohta koostatakse vormikohane protokoll.

(2) Hääletamistulemuste protokoll täidetakse järgmiselt:

- 1) lahtrisse «Kuupäev» kirjutatakse protokollis täitmise päev, kuu ja aasta;
- 2) lahtrisse «Täitmise kellaeg» kirjutatakse protokollis täitmise lõpetamise kellaeg (näiteks 23.15);
- 3) lahtrisse «A» kirjutatakse valijate arv valijate nimekirjades valimispäeva kella 20.00 seisuga;
- 4) lahtrisse «B» kirjutatakse maakonna valimiskomisjonilt saadud hääletamissedelite arv;
- 5) lahtrisse «C» kirjutatakse elukohajärgses valimisjaoskonnas hääletanud valijatele välja antud hääletamissedelite arv (sealhulgas kodus hääletanud) valijate nimekirjades olevate allkirjade arvu järgi;
- 6) lahtri «D» täidab jaoskonnakomisjon, kes korraldas hääletamist väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda. Sinna kirjutatakse eelhääletamise ajal väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletanud valijatele antud sedelite arv vastavates valijate nimekirjades olevate allkirjade arvu järgi. Lahter täidetakse pärast eelhääletamise lõppemist neljandal päeval enne valimispäeva;
- 7) lahtrisse «E» kirjutatakse valijate tagastatud rikutud hääletamissedelite arv;
- 8) lahtrisse «F» kirjutatakse valijatele välja andmata jäänud hääletamissedelite arv;
- 9) lahtrisse «G» kirjutatakse hääletamiskastis olevate hääletamissedelite arv;
- 10) lahtrisse «H» kirjutatakse kehtivate hääletamissedelite arv;
- 11) lahtrisse «I» kirjutatakse kehtetuks tunnistatud hääletamissedelite arv;
- 12) lahtrisse «J» kirjutatakse maakonna valimiskomisjonilt saadud ja arvestatud sedelitega ümbrike arv, s.t väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletanud selle valimisjaoskonna valijate arv;
- 13) lahtrisse «K» kirjutatakse maakonna valimiskomisjonilt saadud ja arvestamata jäetud sedelitega ümbrike arv;
- 14) lahtrisse «L» kirjutatakse kodus hääletanud valijate arv valijate nimekirjas olevate vastavate märgete arvu järgi;
- 15) lahtrisse «M» kirjutatakse Vabariigi Valimiskomisjoni poolt edastatud elektrooniliselt hääletanud valijate nimekirja alusel elektrooniliselt hääletanute arv;
- 16) lahtrisse «N» kirjutatakse tühistatavate elektrooniliste häälte arv Vabariigi Valimiskomisjonile edastatud tühistamise teatiste alusel;
- 17) erakonna ja üksikkandidaadi registreerimisnumbriga tähistatud lahtrisse kirjutatakse vastavale erakonnale või üksikkandidaadile antud häälte arv;
- 18) lahtrisse «Kokku» kirjutatakse kehtivate häälte koguarv;
- 19) üksikkandidaatidele antud häälte summa kirjutatakse protokollis vasaku veeru eelviimasesse lahtrisse;
- 20) protokollis tühjaks jäänud lahtrisse kirjutatakse arv «0».

(3) Hääletamistulemuste protokollis kontrollib jaoskonnakomisjon protokollis olevate arvude õigsust järgmiselt:

- 1) lahtris «B» olev arv peab olema võrdne lahtrites «C», «D», «E» ja «F» olevate arvude summaga;
- 2) lahtris «G» olev arv peab olema võrdne lahtrites «H» ja «I» olevate arvude summaga;
- 3) lahtris «G» olev arv ei saa olla suurem, kui lahtrites «C» ja «J» olevate arvude summa;
- 4) lahtris «H» olev arv peab olema võrdne lahtris «Kokku» oleva arvuga;
- 5) lahtris «Kokku» olev arv peab olema võrdne erakondadele ja üksikkandidaatidele antud häälte summaga.

(4) Protokollis andmed sisestatakse kohe valimiste infosüsteemi.

(5) Protokollis vastavasse lahtrisse kirjutab nime ja allkirja komisjoni esimees.

§ 44. Hääletamissedelite korrastamine jaoskonnakomisjonis

(1) Pärast hääletamistulemuste kindlakstegemist pakib jaoskonnakomisjon eraldi:

- 1) hääletamiskastides olnud kehtivad hääletamissedelid erakondade ja üksikkandidaatide kaupa;
- 2) kehtetud hääletamissedelid;
- 3) valijatele välja andmata jäänud hääletamissedelid;
- 4) valijate tagastatud rikutud hääletamissedelid.

(2) Pakile kirjutatakse, millise valimisjaoskonna hääletamissedelid, millised hääletamissedelid ja kui palju sedeleid on pakis. Kirjele kirjutavad alla hääli lugenud jaoskonnakomisjoni liige ja komisjoni esimees.

(3) Jaoskonnakomisjon edastab viivitamata maakonna valimiskomisjonile:

- 1) hääletamissedelid;
- 2) valijate nimekirjad;
- 3) jaoskonnakomisjoni pitsati;
- 4) elektrooniliste häälte tühistamise teatise;
- 5) eelhääletamise tulemuste kokkuvõtte;
- 6) hääletamistulemuste protokollid;
- 7) kasutamata ümbrikud;
- 8) arvestamata ümbrikud ja nende kohta koostatud akti;
- 9) komisjoni koosolekute protokollid ja komisjoniliikmete eriarvamused;
- 10) komisjonile esitatud avaldused.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud dokumendid annab üle jaoskonnakomisjoni esimees vähemalt kahe komisjoniliikme juuresolekul.

§ 45. Elektrooniliselt antud häälte lugemine

(1) Vabariigi Valimiskomisjon teeb elektroonilise hääletamise tulemused kindlaks valimispäeval pärast kella 20.00.

(2) Häälte lugemise juures peab viibima vähemalt pool Vabariigi Valimiskomisjoni koosseisust, sealhulgas komisjoni esimees või aseesimees.

(3) Hääletamistulemused tehakse Vabariigi Valimiskomisjonis kindlaks avalikult, käesoleva määruse § 42 lõikes 2 sätestatud piiranguid arvestades.

(4) Enne häälte lugemist tühistab Vabariigi Valimiskomisjon käesoleva määruse § 36 lõikes 6 nimetatud tühistamise teatise alusel elektroonilised hääled.

(5) Enne elektrooniliste häälte avamist eraldatakse elektroonilised hääled valijate isikuandmetest.

(6) Vabariigi Valimiskomisjon avab elektroonilised hääled.

(7) Vabariigi Valimiskomisjon teeb valimisringkonna kohta kindlaks:

- 1) elektroonilisest hääletamisest osavõtnud valijate arvu;
- 2) kehtetute elektrooniliste häälte arvu;
- 3) tühistatud elektrooniliste häälte arvu;
- 4) erakondadele ja üksikkandidaatidele antud elektrooniliste häälte arvu.

§ 46. Alaliselt välisriigis elavate valijate hääletamistulemuste kindlakstegemine

(1) Alaliselt välisriigis elavate valijate hääletamistulemused teeb kindlaks Tallinna Linna Valimiskomisjon.

(2) Alaliselt välisriigis elavate valijate antud häälte lugemist alustab valimiskomisjon valimiste päeval käesoleva määruse §-s 41 nimetatud ajal. Häälte lugemine valimiskomisjonis on avalik. Häälte lugemise juures viibivad isikud peavad täitma valimiskomisjoni liikmete suulisi korraldusi. Enne hääletamise lõppu kõigis Euroopa Liidu liikmesriikides ei või häälte lugemise juures viibivad isikud lahkuda ruumist, kus hääli loetakse, ega kasutada sidevahendeid.

(3) Alaliselt välisriigis elavate valijate hääletamissedeleid sisaldavad sisemised ümbrikud avatakse ning hääletamissedelite välisküljele lüüakse Vabariigi Valimiskomisjoni poolt selleks antud jaoskonnakomisjoni pitsati jäljend. Ümbrike avamise juures peab viibima vähemalt kolm valimiskomisjoni liiget, sealhulgas komisjoni esimees või aseesimees.

(4) Valimiskomisjon teeb hääletamissedelite alusel kindlaks hääletamisest osavõtnud alaliselt välisriigis elavate valijate arvu, kehtetuks tunnistatud hääletamissedelite arvu ja erakondadele ning üksikkandidaatidele antud häälte arvu. Hääletamissedeli kehtetuks tunnistamisel järgitakse käesoleva määruse § 42 lõigetes 8 ja 9 ettenähtut.

(5) Valimiskomisjon loeb alaliselt välisriigis elavate valijate antud hääled ja koostab hääletamistulemuste kohta protokoll, lähtudes käesoleva määruse §-s 43 sätestatust. Protokoll pealdises tehakse märged «alaliselt välisriigis elavad valijad».

(6) Alaliselt välisriigis elavate valijate hääletamistulemused võib sisestada kohe valimiste infosüsteemi või need edastatakse pärast hääletamise lõppu kõigis Euroopa Liidu liikmesriikides viivitamata Vabariigi Valimiskomisjonile.

§ 47. Hääletamistulemuste kindlakstegemine maakonna valimiskomisjonis

(1) Jaoskonnakomisjonidelt laekunud protokollide alusel teeb maakonna valimiskomisjon maakonnas kindlaks:

- 1) valijate nimekirjadesse kantud valijate arvu;
- 2) hääletamisedeli saanud valijate arvu;
- 3) hääletamisest osavõtnud valijate arvu;
- 4) kehtetute hääletamisedelite arvu;
- 5) erakondadele ja üksikkandidaatidele antud häälte arvu.

(2) Hääletamistulemuste kindlakstegemine maakonna valimiskomisjonis on avalik.

(3) Jaoskonnakomisjonide protokollides olevate andmete õigsust kontrollib maakonna valimiskomisjon hääletamisedelite ülelugemise teel. Andmete õigsust kontrollitakse valijate nimekirjas olevate allkirjade ja märgete alusel.

(4) Kui hääletamisedelite ülelugemisel saadud andmed erinevad jaoskonnakomisjoni protokollis olevatest, märgib maakonna valimiskomisjon oma protokollis lisas erinevused ning neid tinginud asjaolud. Jaoskonnakomisjoni protokollis ei muudeta. Lõplike hääletamistulemuste kohta teeb otsustuse maakonna valimiskomisjon.

(5) Maakonna, Tallinna või Tartu linna hääletamistulemuste kohta koostab maakonna valimiskomisjon vormikohase protokoll, lähtudes käesoleva määruse §-s 43 sätestatust. Maakonna valimiskomisjon edastab hääletamistulemuste protokollid Vabariigi Valimiskomisjonile.

§ 48. Hääletamistulemuste kindlakstegemine Vabariigi Valimiskomisjonis

(1) Kõigilt maakonna valimiskomisjonidelt laekunud maakonna ja alaliselt välisriigis elavate valijate hääletamistulemuste protokollide ning elektroonilise hääletamise tulemuste alusel teeb Vabariigi Valimiskomisjon kindlaks:

- 1) valijate nimekirjadesse kantud valijate arvu;
- 2) hääletamisedeli saanud valijate arvu;
- 3) hääletamisest osavõtnud valijate arvu;
- 4) kehtetute hääletamisedelite arvu;
- 5) erakondadele ja üksikkandidaatidele antud häälte arvu.

(2) Hääletamistulemuste kohta koostab Vabariigi Valimiskomisjon protokoll, lähtudes käesoleva määruse §-s 43 sätestatust.

(3) Hääletamistulemuste kindlakstegemine Vabariigi Valimiskomisjonis on avalik.

7. peatükk VALIMISTULEMUSTE KINDLAKSTEGEMINE*

§ 49. Valimistulemuste kindlakstegemine Vabariigi Valimiskomisjonis

(1) Mandaadid jaotatakse d'Hondti jagajate meetodil jagajate jadadega 1, 2, 3, 4 jne. Üksikkandidaadi võrdlusarvuks on talle antud häälte arv. Mandaadi saab erakond või üksikkandidaat, kelle võrdlusarv on suurem. Kui vähemalt kahe erakonna või üksikkandidaadi võrdlusarvud on võrdsed, saab mandaadi erakond või üksikkandidaat, kes paikneb kandidaatide koondnimekirjas tagapool.

(2) Erakonna nimekirjas saab mandaadi kandidaat, kes on nimekirjas eespool.

(3) Erakond ei või saada rohkem mandaate, kui on tema nimekirjas kandidaate.

(4) Kui üksikkandidaadi registreerimise otsus tühistatakse või kui ta sureb, siis temale antud hääli valimistulemuste kindlakstegemisel ei arvestata.

(5) Valimistulemuste kindlakstegemine Vabariigi Valimiskomisjonis on avalik.

§ 50. Valimistulemuste protokoll

- (1) Vabariigi Valimiskomisjon koostab valimistulemuste kohta protokollid.
- (2) Valimistulemuste protokoll täidetakse järgmiselt:
 - 1) lahtrisse «Kuupäev» kirjutatakse protokollid täitmise päev, kuu ja aasta;
 - 2) lahtrisse «Täitmise kellaeg» kirjutatakse protokollid täitmise lõpetamise kellaeg;
 - 3) lahtrisse «Erakond, üksikkandidaat» kirjutatakse erakonna või üksikkandidaadi nimi;
 - 4) lahtrisse «Hääli» kirjutatakse erakonnale või üksikkandidaadile antud häälte arv;
 - 5) lahtrisse «Kokku» kirjutatakse kehtivate häälte koguarv;
 - 6) lahtri «Võrdlusarv» täitmisel lähtutakse käesoleva määruse § 49 lõigetest 1–4;
 - 7) lahtrisse «Erakond, üksikkandidaat» kirjutatakse erakonna nimi või sõna «üksikkandidaat»;
 - 8) lahtrisse «Eesnimi» ja «Perekonnanimi» kirjutatakse kandidaadi ees- ja perekonnanimi, kusjuures tabelisse kantakse kõik kandidaadid;
 - 9) lahtris «Valituks osutumine» märgistatakse valituks osutunud kandidaat ristiga.
- (3) Protokollid vastavasse lahtrisse kirjutab nime ja allkirja Vabariigi Valimiskomisjoni esimees.

§ 51. Hääletamistulemuste kehtetuks tunnistamine

Kui Vabariigi Valimiskomisjon või Riigikohus on tunnistanud valimisjaoskonna, maakonna, Tallinna või Tartu linna või riigi hääletamistulemused kehtetuks, määrab Vabariigi Valimiskomisjon uue valimispäeva ja asjaomases valimisjaoskonnas, maakonnas, Tallinnas või Tartu linnas või riigis korraldatakse kordushääletamine.

§ 52. Kordushääletamine

- (1) Lähtudes seaduse § 71 lõikest 2 ei kohaldata kordushääletamisel seaduse §-des 39–44, 46 ning 8. peatükis ettenähtud ega rakendata käesolevas määruses eelhääletamise, väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletamisruumis ja valija asukohas toimuva eelhääletamise, elektroonilise hääletamise, kinnipidamiskohas hääletamise, välisriigis hääletamise ja laeval hääletamise kohta sätestatud.
- (2) Kordushääletamist ei korraldata, kui Vabariigi Valimiskomisjon on tunnistanud elektroonilise hääletamise tulemused kehtetuks ja kutsunud elektrooniliselt hääletanud valijaid hääletama valimispäeval seaduse §-s 38 või 45 sätestatud korras.

§ 53. Euroopa Parlamendi liikmete registreerimine

- (1) Vabariigi Valimiskomisjon registreerib valitud Euroopa Parlamendi liikmed oma otsusega hiljemalt 20. päeval pärast valimispäeva.
- (2) Kui käesoleva määruse §-s 51 nimetatud juhul on hääletamistulemused tunnistatud kehtetuks, teeb Vabariigi Valimiskomisjon uue Euroopa Parlamendi liikmete registreerimise otsuse pärast kordushääletamise tulemuste selgumist.

§ 54. Hääletamisedelid ja muude valimisdokumentide säilitamine

- (1) Maakonna valimiskomisjon säilitab eelhääletamise tulemuste kokkuvõtted, hääletamisedelid ning kasutatud ümbrikud ühe kuu jooksul valimispäevast arvates. Pärast nimetatud tähtaja möödumist, kuid mitte enne, kui esitatud kaebuste kohta on tehtud lõplikud otsused, korraldab maakonna valimiskomisjon hääletamisedelite ja kasutatud ümbrike hävitamise ning dokumenteerib selle.
- (2) Maakonna valimiskomisjon edastab kahe nädala jooksul valimispäevast arvates, valijate nimekirjad, pitsatid, maakonna hääletamistulemuste protokollid, kasutamata ümbrikud, jaoskonnakomisjoni esimehe poolt allkirjastatud elektrooniliste häälte tühistamise teatised ja jaoskonnakomisjonide hääletamistulemuste protokollid Vabariigi Valimiskomisjonile.
- (3) Maakonna valimiskomisjoni esimees arhiveerib:
 - 1) valimiskomisjoni otsused, koosolekute protokollid ning komisjoniliikmete eriarvamused;
 - 2) avaldused ja kaebused.
- (4) Valijate nimekirju ning hääletamis- ja valimistulemuste protokolle säilitatakse alaliselt.
- (5) Vabariigi Valimiskomisjon säilitab elektroonilisi hääli ühe kuu jooksul valimispäevast arvates. Pärast nimetatud tähtaja möödumist, kuid mitte enne, kui esitatud kaebuste kohta on tehtud lõplikud otsused, hävitab komisjon elektroonilised hääled ning Vabariigi Valimiskomisjoni liikmete halduses oleva elektroonilise hääletamise süsteemi salastamise võtme.

8. peatükk

LÖPPSÄTE

§ 55. Määruse kehtetuks tunnistamine

Vabariigi Valimiskomisjoni 25. märtsi 2004. a määrus nr 41 «Hääletamise korraldamise ning hääletamis- ja valimistulemuste kindlakstegemise kord Euroopa Parlamendi valimistel» tunnistatakse kehtetuks.

Vabariigi Valimiskomisjoni esimees **Heiki SIBUL**

* Näide

Euroopa Parlamendi valimised Eestis toimuvad ühes üleriigilises valimisringkonnas. Eestist valitakse kuus Euroopa Parlamendi liiget.

Registreeritud on viie erakonna (Kalade Partei, Lindude Erakond, Puude Partei, Metsa Partei, Erakond Laut) kandidaadid ning kaks üksikkandidaati.

Hääletamise tulemusena said erakonnad ja üksikkandidaadid hääli järgmiselt:

Erakond kokku	Kalade Partei	122 411
Erakond kokku	Lindude Erakond	88 222
Erakond kokku	Puude Partei	125 860
Erakond kokku	Metsa Partei	29 760
Erakond kokku	Erakond Laut	125 860
Kalle Kaamel	Üksikkandidaat	54 784
Kirill Kivi	Üksikkandidaat	76
	KÕIK KOKKU	546 973

Mandaadid jaotatakse d'Hondti jagajate meetodil jagajate jadadega 1, 2, 3, 4 jne.

Võrdlusarvude leidmiseks jagatakse kandidaatide nimekirjale antud kehtivate hääle arv jagajate jada vastavate väärtustega. Üksikkandidaadi võrdlusarvuks on talle antud hääle koguarv.

Erakondadele arvatud ja üksikkandidaatide võrdlusarvud on järgmised:

Võrdlusarv	Erakond või üksikkandidaat	Kandidaadi nimi
125 860,000	Erakond Laut	Heino Hobune
125 860,000	Puude Partei	Katrin Kuusk
122 411,000	Kalade Partei	Kalev Koha
88 222,000	Lindude Erakond	Kaarel Kana
62 930,000	Erakond Laut	Laine Lammas
62 930,000	Puude Partei	Loit Lepp
61 205,500	Kalade Partei	Tuuli Tursk
54 784,000	Üksikkandidaat	Kalle Kaamel
44 111,000	Lindude Erakond	Valli Varblane
41 953,333	Erakond Laut	Lehte Lehm
41 953,333	Puude Partei	Õie Ounapuu
40 803,667	Kalade Partei	Lembit Lest
31 465,000	Erakond Laut	Saima Siga
31 465,000	Puude Partei	Maret Mänd
30 602,750	Kalade Partei	Ain Ahven
29 760,000	Metsa Partei	Igor Ilves
29 407,333	Lindude Erakond	Teele Tuvi
25 172,000	Erakond Laut	Kaido Kits
25 172,000	Puude Partei	Helgi Haab
24 482,200	Kalade Partei	Luule Luts
22 055,500	Lindude Erakond	Karl Kajakas
20 976,667	Puude Partei	Ants Arukask
20 401,833	Kalade Partei	Kai Koger
76,000	Üksikkandidaat	Kirill Kivi

Mandaadi saab erakond või üksikkandidaat, kelle võrdlusarv on suurem. Kui vähemalt kahe erakonna või üksikkandidaadi võrdlusarvud on võrdsed, saab mandaadi erakond või üksikkandidaat, kes paikneb kandidaatide koondnimekirjas tagapool.

Näites on Puude Partei ja Erakonna Laut võrdlusarvud (125 860,000) võrdsed. Esimesena saab mandaadi Erakond Laut, kelle kandidaadid paiknevad kandidaatide koondnimekirjas tagapool. Erakonna nimekirjas saab mandaadi kandidaat, kes paikneb nimekirjas eespool. Näites osutusid Euroopa Parlamendi liikmeteks valituks Heino Hobune, Katrin Kuusk, Kalev Koha, Kaarel Kana, Laine Lammas ja Loit Lepp.